

ΠΕΡΣΑ ΚΟΥΜΟΥΤΣΗ Χάρτινες ζωές

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ

0,10 €

ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥΣ
ΣΕ ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΙΣ ΣΚΟΠΟΥΣ
ΓΙΑ ΟΛΟ ΤΟ 2011

Χάρτινες ζωές

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Χάρτινες ζωές**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Πέρσα Κουμούτση
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Αρετή Κολλάτου
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Χρυσούλα Μπουκουβάλα
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ελένη Σταυροπούλου
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Άγγελος Ελευθέρος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνα Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Πέρσα Κουμούτση, 2011
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: H. Armstrong Roberts/
ClassicStock/Corbis/APEIRON PHOTOS
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2011

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2011, 4.000 αντίτυπα

ISBN 978-960-496-276-1

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομυχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΠΕΡΣΑ ΚΟΥΜΟΥΤΣΗ

Χάρτινες ζωές

**ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ
ΤΗΣ ΠΕΡΣΑΣ ΚΟΥΜΟΥΤΣΗ**

Αλεξάνδρεια, στο δρόμο των ξένων
Εμπειρία Εκδοτική, 2003

Τα χρόνια της νεότητός του, ο ηδονικός του βίος
Εμπειρία Εκδοτική, 2004

**Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
κυκλοφορούν επίσης:**

Δυτικά του Νείλου, 2006
Καφέ Κλεμέντε, 2009

*Στην Τζίνα, την κόρη μου,
και στα κορίτσια της γενιάς της,
που δε διαπραγματεύονται την ελευθερία τους.*

*Δυο δρόμοι χώριζαν στο δάσος
κι εγώ πήρα το δρόμο τον λιγότερο ταξιδεμένο.
Και αυτό είναι που έκανε όλη τη διαφορά.
Robert Frost*

Αντί προλόγου

Ποια είναι η αληθινή ζωή;
Τι απ' αυτά που βιώνουμε φέρει τη σφραγίδα του αληθινού και τι είναι χάρτινο, έτοιμο να υποστεί την επέλαση του χρόνου και να υποκύψει; Τα ψέματα ή οι αλήθειες καθορίζουν την πορεία της ζωής μας;

Ίσως και τα δύο – μάλλον και τα δύο – αφού είναι οι δύο όψεις της ζωής, όπως η ζωή και ο θάνατος είναι οι δύο όψεις της ύπαρξής μας.

Έχω μάλιστα την εντύπωση ότι τα ψέματα τα δημιουργούμε, αλλά και μας δημιουργούν· και αυτά, όπως και οι θολές, ξεθωριασμένες μνήμες που σβήνουν αχνά η μία μέσα στην άλλη, συμπληρώνουν τις ψηφίδες ενός εξαίσιου, μαγευτικού τοπίου· του τοπίου της ζωής μας.

Έπειτα έρχεται ο χρόνος, ο μεγάλος κριτής, για να καθορίσει τις συντεταγμένες, προσδιορίζοντας έτσι τη θέση μας στο χάρτη του κόσμου.

Και η ζωή;

Πόσο ικανή είναι να αντέξει στο χρόνο;

Τι είναι αυτό που κάνει τη ζωή μας άλλοτε ξεχωριστή και άλλοτε ασήμαντη, σαν μια ξέθωρη φωτογραφία ή χαρτί που σκίστηκε και το πήρε ο άνεμος, λες και δεν υπήρξε ποτέ;

Ζωές μικρές ή μεγάλες, με το βάρος της γνώσης ή την ανεμελιά της άγνοιας, χαριτωμένες ή κατάφορτες από τους καρπούς του πόνου και της αλήθειας, γεμάτες ή ανούσιες, είναι οι δικές μας ζωές, τα δικά μας –αστραφτερά ίσως, μα στους πολλούς άγνωστα– φεγγάρια.

Εγώ είμαι αυτή που απλώνω το χέρι μου πάνω στο χαρτί για να εξιστορήσω τη δική μου ιστορία, να αποκαλύψω την «αθέατη πλευρά του δικού μου φεγγαριού»;

Οι αναμνήσεις μιας ολόκληρης ζωής τη βασάνιζαν, την καταδίωκαν αδιάλειπτα εδώ και χρόνια, αλλά έμοιαζαν τώρα να τη σπρώχνουν περισσότερο, να την πιέζουν να κάνει επιτέλους εκείνο το βήμα για να απαλλαγεί από το βάρος που πλάκωνε το στήθος της.

Σαν να υπήρχε ένα χρέος που είχε αφήσει ανεκπλήρωτο. Ένα χρέος προς τη γιαγιά της, προς τη μητέρα της, αλλά περισσότερο προς τον ίδιο της τον εαυτό, και ένιωθε πως είχε έλθει πια το πλήρωμα του χρόνου για να το πραγματοποιήσει, προτού να είναι πολύ αργά.

Το ταξίδι που ετοιμαζόταν τώρα να κάνει στο δρόμο που ανοιγόταν μπροστά της ήταν επικίνδυνο και τολμηρό –το πιο τολμηρό από όσα είχε επιχειρήσει ποτέ στο παρελθόν–, όχι μόνο γιατί απαιτούσε από την ίδια την απόφαση να αντιμετωπίσει την αλήθεια για πρώτη φορά, αλλά γιατί όλα τα επικείμενα ταξίδια στο χρόνο είναι κατά βάθος επικίνδυνα· επικίνδυνα και υποχθόνια.

Δεν υπάρχουν χάρτες γι' αυτές τις διαδρομές, δεν υπάρχουν στίγματα ή σημάδια. Μόνο μια καινούργια γη, ένας πρωτόγνωρος χάρτης, όπου ένας άνθρωπος –εν προκειμένω, μια γυναίκα– χρειάζεται να επιστρατεύσει τη μνήμη, μαζί με τη σοφία της αποκτημένης με τα χρόνια γνώσης.

Θα αντιμετώπιζε την αλήθεια για πρώτη φορά, θα φώτιζε την αθέατη πλευρά της ιστορίας τους, ξεκινώντας από την αλήθεια της γιαγιάς, της μητέρας της στη συνέχεια, κι έπειτα θα έφτανε στη δική της, αποκαλύπτοντας τα δικά της μυστικά· τα μυστικά μιας απλής, καθημερινής γυναίκας με όνειρα, ελπίδες και λαχτάρα για ζωή. Μόνο έτσι ίσως θα ξόρκιζε τη θλίψη και θα λυτρωνόταν οριστικά και αμετάκλητα. Θα ελευθερωνόταν!

Μαριάνθη Αδάλογλου

Η αρχή της ιστορίας

Η γιαγιά Μαριάνθη!
Πόσο ευεργετική υπήρξε η παρουσία αυτής της γυναίκας στη ζωή της!

Η γιαγιά Μαριάνθη ήταν ίσως ο μόνος άνθρωπος που ασχολήθηκε μαζί της από τότε που ήταν μικρή, βρέφος ακόμα, όταν η μητέρα της αδυνατούσε να τη φροντίζει. Τη νοιαζόταν και της μιλούσε συνεχώς, της αφιέρωνε πολύ χρόνο – στην αρχή περισσότερο ακόμα κι απ’ τον πατέρα της, ο οποίος είχε απορροφηθεί από τα δικά του προβλήματα, ιδίως εκείνα της γυναίκας του και της ψυχικής της κατάρρευσης που σιγά σιγά την οδήγησε στον πρόωρο θάνατο.

Μεγαλώνοντας, η Ανθή καθόταν δίπλα της – κοντά στη φωτιά τα κρύα απογεύματα του χειμώνα, ή στο παράθυρο τα καλοκαίρια – σχεδόν εκστατική, συνεπαρμένη. Κοιτούσε το ταλαιπωρημένο, σκαμμένο από τις στενοχώριες και στερήσεις πρόσωπο της γιαγιάς της και άκουγε τις ιστορίες της με δυο ορθάνοιχτα μάτια που αντα-

νακλούσαν σαν δυο μικροσκοπικοί καθρέφτες τις φανταστικές εικόνες που ξεδίπλωνε παραστατικά μπροστά της η μεγάλη γυναίκα.

Άκουγε να της αφηγείται ιστορίες από το παρελθόν, ιστορίες από την Ανατολή, μιας και εκείνη είχε ζήσει το μεγαλύτερο μέρος της παιδικής και εφηβικής της ηλικίας στην Πόλη και τη Σμύρνη αντίστοιχα.

Στην Ελλάδα έφτασε μαζί με τους δικούς της με τη Μικρασιατική Καταστροφή το Σεπτέμβρη του '22. Ήταν τότε μόλις δεκαεννιά χρονών.

«Ήταν δύσκολα χρόνια, κόρη μου», έλεγε η Μαριάνθη στην εγγονή της με παραμυθητικό τόνο στη φωνή. «Χρόνια σκληρά. Αλλά και εκείνα που ακολούθησαν δεν είχαν λιγότερα προβλήματα και δυσκολίες».

Η Μαριάνθη εγκαταστάθηκε με τους γονείς της και τη νεαρή τότε ψυχοκόρη του πατέρα της Ευσταθία σ' ένα μικρό ισόγειο σπίτι στην Άνω Πόλη που κληροδότησε στον πατέρα της μια ηλικιωμένη θεία από την πλευρά του δικού του πατέρα. Η γυναίκα είχε πεθάνει πριν από ένα χρόνο, ενώ εκείνοι ζούσαν ακόμα στη Σμύρνη. Και τι ειρωνεία! Το σπίτι δεν απείχε παρά δύο μόλις τετράγωνα από το σημείο όπου κτίστηκαν αργότερα οι προσφυγικές κατοικίες για να στεγάσουν τις ελπίδες και τα όνειρα των κατατρεγμένων που εκδιώχθηκαν από τις πατρογονικές τους εστίες.

Ήταν ένα μικρό, στενόχωρο σπίτι –μόλις δύο μικρά δωμάτια, κουζίνα και λουτρό– και το μοναδικό του πα-

ράθυρο έβλεπε σ' ένα σκονισμένο σκοτεινό δρομάκι το οποίο κρατούσαν σκιερό και υγρό όλη σχεδόν την ημέρα οι τοίχοι των διπλανών κατοικιών, επιτρέποντας έτσι στην υγρασία και τη μούχλα να φωλιάζουν στους παλιούς τοίχους του μικρού σπιτιού.

Παρ' όλα αυτά, στάθηκαν πιο τυχεροί από πολλούς άλλους πρόσφυγες που στριμώχτηκαν σε πρόχειρους καταυλισμούς, όπου οι συνθήκες διαβίωσης ήταν άθλιες και η πείνα και οι αρρώστιες θέριζαν γέροντες και μικρά παιδιά.

Μόλις δύο μήνες αργότερα η Μαριάνθη γνώρισε τον Χαρίλαο Αδάλογλου και τον παντρεύτηκε σχεδόν αμέσως, προκαλώντας τα κακοπροαίρετα σχόλια και τα κουτσομπολιά της γειτονιάς.

Ο Χαρίλαος Αδάλογλου, ο παππούς της Ανθής, ήταν ένας ευκατάστατος άνδρας γύρω στα τριάντα με μια μικρή, αλλά κερδοφόρα επιχείρηση στη Θεσσαλονίκη, την οποία είχε κληρονομήσει από τον δικό του πατέρα. Γνώρισε τη νεαρή τότε Μαριάνθη λίγο καιρό –λίγες μέρες για την ακρίβεια– μετά την εγκατάσταση της οικογένειάς της στην πόλη, όταν μετά από προτροπές κάποιων κοινών γνωστών πήγε στο κατάστημά του για να ζητήσει δουλειά.

Η κοπέλα κέντρισε το ενδιαφέρον του από την αρχή, από τη πρώτη κιόλας στιγμή που τα μάτια του άραξαν πάνω στην όμορφη και ψηλή κορμοστασιά της, στο αθώο της πρόσωπο· και ο Χαρίλαος την ερωτεύτηκε αμέσως.

Τον είχε εντυπωσιάσει το όμορφο παρουσιαστικό της, η εκλεπτυσμένη χάρη της, το αινιγματικό, όλο μυστήριο

βλέμμα της, το αδιόρατα μελαγχολικό χαμόγελό της. Και τον είχε συναρπάσει ο ατίθασος, αντισυμβατικός χαρακτήρα της με εκείνη την αίσθηση της ελευθερίας που τη διέκρινε.

Ήταν διαφορετική από τις άλλες κοπέλες της ηλικίας της: ανεξάρτητη, δυναμική και ανήσυχη. Έπειτα, ήταν μορφωμένη και πολυδιαβασμένη – «δεν ταίριαζε να δουλεύει...» έλεγε εκστασιασμένος όταν τη γνώρισε στους φίλους και τους συγγενείς του, οι οποίοι ποτέ δεν τον είχαν δει τόσο χαρούμενο. Έτσι, αντί να της προσφέρει δουλειά, αποφάσισε να της προσφέρει ένα σπιτικό.

Όταν ο Χαρίλαος πήγε στο ταπεινό σπίτι για να ζητήσει το χέρι της όμορφης Μαριάνθης σε γάμο, εκείνη, προς έκπληξη των γονιών της, όχι μόνο δεν αρνήθηκε, όπως ίσως θα περίμεναν, αλλά υποδέχτηκε την ιδέα με ικανοποίηση – ή μάλλον με κάτι σαν ανακούφιση.

Η άμεση και παράδοξα βιαστική απάντηση της κόρης τους, όπως τη χαρακτήρισαν οι δυο τους στα κρυφά, είχε προβληματίσει τους γονείς της. Ήξεραν το χαρακτήρα της και ήξεραν πως τα όνειρά της δεν περιορίζονταν σε ένα γάμο –μάλιστα τόσο γρήγορα, σχεδόν ανυπόμονα– με έναν άνδρα που είχε μόλις πρόσφατα γνωρίσει. Όπως ήξεραν και πως ο Χαρίλαος Αδάλογλου, παρ' ότι συμπαθής, ευγενικός και ευκατάστατος νέος, δεν ήταν από εκείνους που θα προσέλκυαν το ενδιαφέρον της κόρης τους.

Απέδωσαν όμως την αβασάνιστη αυτή και βιαστική απόφασή της στην απογοήτευσή της, στην κακή ψυχο-

λογική της κατάσταση εξαιτίας των συνταρακτικών γεγονότων που μεσολάβησαν και που πιθανόν να την μπέρδεψαν και να την αποπροσανατόλισαν από τους πρωταρχικούς της στόχους.

Δεν είναι εύκολο για έναν άνθρωπο, ειδικότερα για ένα νέο κορίτσι, άπειρο στις δοκιμασίες της ζωής, να δεχτεί όλες αυτές τις αλλαγές, και μάλιστα μέσα στην τραγικότητα ενός παράδοξου, μονόπλευρου πολέμου, με αποκορύφωμα τη βία και τον ξεριζωμό.

Ειδικά αυτόν!

«Ναι, αυτά την μπέρδεψαν. Τη γέμισαν σύγχυση και φόβο», έλεγε ο πατέρας της Μαριάνθης στη μητέρα της, με μια έκφραση περίσκεψης ανακατεμένη με αγανάκτηση. «Δεν είναι εύκολο πράγμα για ένα νέο κορίτσι να δεχτεί όλες αυτές τις αλλαγές, και μάλιστα έτσι όπως έγιναν».

Πράγματι, δεν ήταν εύκολο πράγμα για ένα νέο κορίτσι να δεχτεί όλες αυτές τις τραγικές συγκυρίες, και μάλιστα με τον τρόπο που πραγματοποιήθηκαν, τόσο ξαφνικά και τόσο άδικα, ανατρέποντας τη βέβαιη και ήρεμη ζωή της και τη δική τους, συμπαρασύροντας μαζί και όλα τα όνειρά τους. Αυτά σκεφτόταν με πόνο ψυχής και η μάνα της, χωρίς όμως να έχει το κουράγιο να αρθρώσει αυτά τα λόγια.

Αλλά και πάλι, ο Χαρίλαος ήταν ένας ευκατάστατος και ευγενικός νέος που θα πρόσφερε στην κόρη τους μια καλή και ήσυχη ζωή, μαζί και όλα εκείνα τα αγαθά που η Μαριάνθη απολάμβανε στο σπίτι τους στη Σμύρνη, όλα εκείνα τα προνόμια που στερήθηκε τόσο ξαφνικά, τόσο απρόοπτα και τόσα άδικα. Ήταν η μονάκριβη κόρη τους,

το μοναχοπαίδι τους, και φρόντιζαν πάντα να έχει μια ζωή που, πολύ συχνά, ξεπερνούσε τις δυνατότητές τους και την οικονομική τους επιφάνεια. Ειδικά από τότε που στην έξαρση της ιλαράς έχασαν τη μικρότερη κορούλα τους, σχεδόν βρέφος ακόμα, χάρισαν όλη τους την αγάπη και τη φροντίδα στη Μαριάνθη.

Παρ' όλα αυτά, μόλις ο νεαρός άνδρας έφυγε, ο πατέρας της Μαριάνθης έδωσε για λίγο τη ψυχοκόρη του Ευσταθία από το σπίτι και φώναξε την κόρη του στη μικρή κουζίνα – αυτός ο μικρός χώρος από τότε που εγκαταστάθηκαν στο ταπεινό εκείνο σπίτι έμελλε να φυλάει τα μυστικά και τα χαμένα όνειρα της οικογένειάς του.

«Μαριάνθη, ο Χαρίλαος, όπως άκουσες, ήλθε ως εδώ και ζήτησε το χέρι σου», της είπε κοιτάζοντας βαθιά στα όμορφα βαθυπράσινα μάτια της, σαν να ήθελε να διαβάσει τις κρυφές της σκέψεις. «Τι λες λοιπόν, κόρη μου;»

«Ναι, πατέρα, τον άκουσα. Τι νομίζεις, δυο σπιθαμές είναι το σπίτι!» απάντησε με κάτι σαν πικρόχολο σαρκασμό και αμυδρή επιθετικότητα, που έστρεφε περισσότερο προς τον εαυτό της παρά στον πατέρα της. Ύστερα, αλλάζοντας αμέσως ύφος και χροιά στη φωνή, πρόσθεσε με την ευγένεια που τη διέκρινε πάντα: «Με συγχωρείς, πατέρα, για τον τόνο της φωνής μου, αλλά... Τον άκουσα, και δέχομαι την πρότασή του».

Η απότομη αυτή μεταστροφή της διάθεσής της θορύβησε πάλι τον πατέρα της. Της είχε μεγάλη αδυναμία, και προβληματιζόταν, γιατί δεν ήταν η πρώτη φορά που η Μαριάνθη φερόταν με αυτό τον παράξενο και ασυνήθιστο στους γονείς της τρόπο. Από τότε που εγκαταστά-

θηκαν στην άθλια εκείνη και ταπεινή κατοικία, η συμπεριφορά της είχε αλλάξει ριζικά. Κλεινόταν στον εαυτό της και αρνιόταν να μιλήσει στους γονείς της, ακόμα και να συναναστρέφεται άλλα κορίτσια της ηλικίας της που κυκλοφορούσαν στη γειτονιά κι αναζητούσαν νέες παρές. Αλλά, βέβαια, ο πατέρας της έσπευδε πάντα να τη δικαιολογεί.

«Όμως, Μαριάνθη...» Εδώ ο άνδρας δίστασε κάπως πριν συνεχίσει – η έντονη συγκίνησή του ήταν εμφανής, αν και προσπάθησε πολύ να την κρύψει από τα μάτια της κόρης του. «Τα όνειρά σου τα ξέχασες; Οι σπουδές σου; Θυμάσαι τι μας έλεγες παλιά, παιδί μου;»

Η Μαριάνθη κάγχασε –ή μήπως ήταν μια καταπιεσμένη κραυγή αυτή που ξέφυγε από το στόμα της;– πριν απαντήσει: «Δίκιο έχεις πατέρα. Παλιά! Μοιάζει να έχει περάσει ένας αιώνας από τότε... Κι όμως, όλα έγιναν τόσο πρόσφατα...»

Ο άνδρας χαμήλωσε το βλέμμα, σαν να ευθυνόταν ο ίδιος για τις καταστροφές, την κατάντια και τα δεινά της οικογένειας.

«Έχεις δίκιο, κόρη μου», μουρμούρισε νεύοντας αργά το κεφάλι. «Γ' αυτό, δε θα ήθελα να πάρεις βιαστικές αποφάσεις για τις οποίες έπειτα ίσως μετανιώσεις. Ούτε ένας μήνας δεν είναι που έχουμε εγκατασταθεί εδώ... Θα τα βολέψουμε. Δεν υπάρχει λόγος να βιαστείς, παιδί μου. Σκέψου το καλύτερα...»

«Πατέρα, δεν υπάρχει λόγος να σκεφτώ τίποτα, ειλικρινά. Ο Χαρίλαος είναι ό,τι καλύτερο θα μπορούσε να μου συμβεί σ' αυτές τις συνθήκες», απάντησε απότομα.

Ύστερα, χαμηλώνοντας το κεφάλι της συνέχισε: «Άλλωστε, για ποια όνειρα μου μιλάς; Δε βλέπεις τι γίνεται γύρω σου; Τα πάντα έχουν καταρρεύσει. Ίσως, πάλι, είχαν καταρρεύσει πολύ νωρίτερα, αλλά εμείς δεν κάναμε ποτέ τον κόπο να το καταλάβουμε».

Έπιασε τον υπαινιγμό της, αλλά δε θέλησε να συνεχίσει αυτή την κουβέντα που έσκαβε βαθιά μέσα στην ψυχή του και ρίζωνε το φόβο και την ανασφάλεια που ένιωθε ακόμα πιο πολύ. Επιπλέον, δε θα έβγαζε πουθενά· ούτε, βέβαια, επιθυμούσε να επιβαρύνει περισσότερο τη θέση του ή να χειροτερέψει με τυχόν διαφωνίες την κακή διάθεση της κόρης του. Έβλεπε πόσο δυστυχισμένη ένιωθε και προσπαθούσε να την παρηγορήσει όπως μπορούσε καλύτερα. Τα επιχειρήματά του, ωστόσο, αντήχησαν κενά, αδύναμα – τόσο, ώστε το μόνο που κατάφεραν να πετύχουν ήταν να ισχυροποιήσουν την αποφασιστικότητά της ακόμα πιο πολύ.

«Το ξέρω, κόρη μου, πως είσαι βαθιά απογοητευμένη, και με το δίκιο σου. Σε καταλαβαίνω. Αλλά αυτό που θέλω να σου πω είναι πως δεν υπάρχει λόγος να βιαστείς. Προς Θεού, δεν είσαι υποχρεωμένη να δεχτείς ένα γάμο από απογοήτευση, ούτε εξαιτίας των συνθηκών που μας επιβλήθηκαν». Ήθελε να της πει *εξαιτίας της απελπισίας*, γιατί έτσι ακριβώς ένιωθε ο ίδιος, παρ' ότι τη δική του απελπισία την έκρυβε έντεχνα από την οικογένειά του, σαν να πίστευε πως η αποκάλυψη των πραγματικών συναισθημάτων του συνιστούσε αδυναμία. Έπειτα, με ένα ύφος που κάθε άλλο έδειχνε πως ήταν βέβαιος, συνέχισε λέγοντας: «Αν το επιθυμείς ακόμα να συνεχίσεις τις σπου-

δές σου, θα το παλέψουμε. Θα βρω δουλειά, θα ορθοποδίσουμε, Μαριάνθη. Θα το δεις! Μόνο μη χαραμίσεις τη ζωή σου με έναν άνδρα που δε σου αξίζει, που δεν ξέρεις από πού κρατά η σκούφια του».

«Πατέρα, μη σκοτίζεσαι άλλο, σε παρακαλώ», τον αντέκρουσε πάλι με θυμό. «Τα λόγια είναι περιττά. Το έχω αποφασίσει. Ο Χαρίλαος είναι ο άνδρας που επιλέγω στη ζωή. Δε θέλω να τρέφω ούτε άλλες ελπίδες, ούτε άλλες ψευδαισθησίες για τη ζωή μου!»

Ήταν απότομη, σχεδόν σκληρή με τον πατέρα της, αλλά περισσότερο με τον ίδιο της τον εαυτό – το διαπίστωνε ο άνδρας, αλλά αυτό που δεν ήξερε, αυτό που δεν μπορούσε να αντιληφθεί ήταν ο λόγος, η αιτία αυτής της απόλυτης συμπεριφοράς. Η Μαριάνθη ήταν ανένδοτη και η παράξενη στάση της τους προβλημάτισε.

Όμως, όσο κι αν προσπάθησαν να τη μεταπείσουν, δεν τα κατάφεραν. Έτσι, δεν τους απόμεινε παρά να δεχτούν την απόφασή της και να δώσουν τη ευχή τους.

Στάθηκε στο πεζοδρόμιο, σαν μικρό και
αναποφάσιστο παιδί. Κάτι σαν νεύμα –ή μήπως
κίνηση αχνή, αμυδρή, σχεδόν ανεπαίσθητη;– έσυρε
τη ματιά της μέχρι το απέναντι πεζοδρόμιο.
Ρίχνοντας το βλέμμα εκεί όπου αυτή η αίσθηση
την καλούσε, είδε τις τέσσερις γυναίκες της ζωής της.
Στέκονταν ασάλευτες στο πεζοδρόμιο, η μία δίπλα
στην άλλη. Η γιαγιά της, η γιαιά Ευσταθία, η μάνα της
και τέλος η κόρη της, η Βικτωρία. Και το παράδοξο
ήταν ότι καμία δεν την επέπληξε για την παράτολμη
απόφασή της... Μόνο της χαμογέλασαν
ενθαρρυντικά – ακόμα και η κόρη της.

Η Ανθή, μεγαλώνοντας στον ίσκιο της Μαριάνθης,
στοιχειωμένη από την απουσία της νικημένης
πια και αιχμάλωτης των περιστάσεων Βικτωρίας,
θα ακολουθήσει την προδιαγεγραμμένη πορεία της.
Καταπιέζοντας τα συναισθήματά της, θα παίζει
ρόλους που δεν μπορεί να υποστηρίξει, θα ζει
και δε θα ζει ταυτόχρονα. Αντιμέτωπη με την
αλήθεια αλλά και τις επιλογές των γυναικών
της γενιάς της, όλων των γυναικών, έχοντας
τη βεβαιότητα ότι εκείνες την καθοδηγούν και
την κατευθύνουν, θα βρεθεί έπειτα από χρόνια
στο κρίσιμο σταυροδρόμι μιας μεγάλης πρόκλησης.

Τρεις γυναίκες, τρεις ζωές· παράλληλες όχι,
αλλά σχεδόν επαναλαμβανόμενες μέσα στο χρόνο...
Η Ιστορία θα τις αφουγκραστεί ή θα τις προσπεράσει;

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΙΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ISBN 978-960-496-276-1

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 09135

ΔΙΑΒΑΖΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΓΙΑΤΙ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟ ΜΕ ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ